

בעזהשי"ת

קול אמונה

דא"ח מכ"ק רבינו הקוה"ט זי"ע
מקרעטשניף

דא"ח שב"ק פ' בלק תשמ"ז – מכת"י ק
שיעור גמ' ברכות (מ.) – ג' שבט תשס"ב

גליון תתע"ד

לע"נ

הרה"ח המפואר רודף צדקה וחסד
מוהר"ר יעקב במוהר"ר שמואל יוסף

ז"ל

ריעדער

הונצה ע"י בנו שיחי'

יו"ל

ע"י מערכת קול אמונה

קרעטשניף

עיה"ק ירושלים תובב"א

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

רח' אבינועם ילין 5

ת.ד. 50163

איסור השגת גבול יודע

© כל הזכויות שמורות

סדר ועימוד

"המהודר"

(+972) 05731 53883

דא"ח שב"ק פ' בלק תשמ"ז – מכת"ק

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל בָּלַעַם לֹא תֵלֵךְ עִמָּהֶם לֹא תֹאזֵר אֶת הָעַם כִּי בָרוּךְ הוּא (במדבר כב, יב). וברש"י הקדוש "לא תלך עמהם", אמר לו אם כן אקללם במקומי, אמר לו 'לא תאזר את העם', אמר לו אם כן אברכם, אמר לו אינם צריכין לברכתך 'כי ברוך הוא' משל אומרים לצרעה לא מדובשיך ולא מעוקצ'ך. ולכאורה דיבור זה הוא נגד השכל שהרי רצה לקללם, ובפתע פתאום יאמר 'אם כן אברכם'.

אך יש לבאר בפשטות על פי מה שאמרו חז"ל (סנהדרין קה:)^א ד'מברכתו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו לקללם, ו'כל הברכות שבידך לישראל נתהפכו וחזרו לקללה, חוץ מ'מה טובו אוהליך יעקב' וגו'. ובאמת על זה חשב מתחילה שיברכם וכולם יחזרו לקללה, ועל כן אז לא קיבל רשות בכלל לילך, וזהו שדייק הלשון 'אינם צריכים לברכתך' והיינו לברכות שלו

וַיֹּגֵר מוֹאב מִפְּנֵי הָעַם מְאֹד כִּי רַב הוּא וַיִּקֶּץ מוֹאב מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר כב, ג). יש לרמוז בזה דהנה בעלי המדרגה שבישראל עובדים את השי"ת בבהירות ומוחין, אך פשוטי העם אין להם השגות גדולות אלא מאמינים בהשי"ת באמונה פשוטה, ודוקא בזה ממשיכים מלעיל למעלה מדרך הטבע, כי למוחין והשגה יש גבול ומידה, היינו שעובר להשי"ת עד כמה שמושיג ומבין, ולכך המשכתו היא ג"כ בגבול ומידה, אך באמונה שהיא למעלה מהשגה ולא בהגבלת טעם ודעת, ההמשכה ג"כ למעלה מדרך הטבע.

וזהו 'וַיֹּגֵר מוֹאב מִפְּנֵי הָעַם מְאֹד' נפל עליהם יראה ופחד שלא כדרך הטבע מפני העבודה של פשוטי העם, וגם 'וַיִּקֶּץ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל' שקצו ותיעבו לראות את המדרגות הגבוהות שבישראל זכו אף על ידי השגתם.

א. 'אמר רבי יוחנן מברכתו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו, ביקש לומר שלא יהו להם בתי כנסיות ובתי מדרשות 'מה טובו אוהליך יעקב', לא תשרה שכינה עליהם, ו'משכנותיך ישראל' וכו'. אמר רבי אבא בר כהנא כולם חזרו לקללה חוץ מבתי כנסיות ומבתי מדרשות שנאמר 'ויהפוך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלהיך' קללה ולא קללות'. וברש"י: 'וכולם' כל הברכות של בלעם חזרו לקללה, כמו שהיה כוונתו מתחילה. 'חוץ מבתי כנסיות ובתי מדרשות' שלא יפסקו מישראל לעולם. 'הקללה לברכה' אחת מן הקללות הפך לברכה, שלא חזרה לעולם, ולא כל הקללות לברכות שחזרו.

דייקא, כי סתם ברכות 'כי ברוך הוא' צריכים וכמו שבירכם משה רבינו (דברים א, יא) 'ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים', רק אין צריכים את הברכות שלו שמתכוון לקללה במסוה של ברכה.

כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו הן עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב (במדבר כג, ט). וכתב רש"י "כי מראש צורים אראנו" אני מסתכל בראשיתם ובתחילת שרשיהם ואני רואה אותם מיוסדים וחזקים כצורים וגבעות הללו על ידי אבות ואמהות' ע"כ. והנה אמרו חז"ל (סנהדרין קה:) 'מברכותיו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו לקללם', ועל פי זה נראה מברכה זו שרצה לקללם שיהיו נפרדים משורש האבות והאמהות הק', ורצה להשטין עליהם שאין להם שייכות לאבותיהם דאינם הולכים ומתנהגים בדרכיהם ומעשיהם ועל כן לא יגן זכותם עליהם ח"ו, אך באמת היה בהיפך כמו שאמר בעל כרחו.

והנה אף כשהיו ישראל מפוזרים ומפורדים בין העמים מצינו שבזכות שלא שינוי מנהגי אבותיהם

נגאלו, כדאיתא בתנא דבי אליהו (רבה פכ"ג) 'כשהיו ישראל במצרים נתקבצו כולם וישבו יחד והיו כולם באגודה אחת, וכתרו ברית יחד שישמרו בלבם ברית אברהם יצחק ויעקב, ולעבוד את אביהם שבשמים לבדו, ושלא יניחו לשון בית יעקב אביהן, ושלא ילמדו לשון מצרים מפני דרכי עכו"ם. ואמרו להם המצריים אם לא תשמרו נקל מעליכם העבודה הקשה מכם וכו', ואמרו להם ישראל כשם שלא שכחו אבותינו ברית ה' כך לא נשכח אנחנו לעולם' עכ"ל. וכיוצא בזה אמרו חז"ל^ב שנגאלו בזכות שלא שינו את שמם ולשונם ומלבושיהם ושמרו על טהרת משפחתם.

וזה מה שמעמיד ומקיים אותנו אף בגלות אם אין אנו מתרחקים ומופלגים מאבותינו ומנהגיהם הטובים, אלא אנו בהתקשרות עמהם על ידי שאנו ממשיכים דרכם ומעשיהם. וזהו 'כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו' דכשהם בהתקשרות עם אבותיהם והולכים בדרכיהם, אזי זוכים להמשך הברכה 'הן עם לבדד ישכון וגו', שזה מרמז על גאולתם של ישראל על דרך 'וישכון ישראל במח בדד עין יעקב' וגו' (דברים לג, כח), ו'ה' ברד ינחנו ואין עמו אל נכר' (שם לב, יב).

ב. ויק"ר לב, ה. במ"ר יג, יט.

וכן רמזו דורשי רשומות ד'תמוז' ר"ת ז'מני ת'שובה מ'משמשין ו'באין.

וזהו שמרמז הכתוב בדרך צחות 'לא הביט און ביעקב' וגו', שכבר עתה מקריאה זו מעוררים שלא יביט שום 'און ביעקב' ולא יראה שום 'עמל' ועבירה 'בישראל' שלא יעלו דברי המקטרגים המשמינים עלינו ח"ו, כי מעתה 'ה' אלהיו עמו' היינו דכבר עתה יש לאיש ישראל פחד ומורא שמים על ידי שזוכר כבר 'ותרועת מלך בו' את תרועות השופר של ראש השנה.

כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל (במדבר כג, כג). יש לרמז בזה בדרך אפשר דכשישראל אינם סומכים ובטוחים על שום דבר וענין בעולם רק יודעים שהשי"ת הוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, והכל תלוי ברצונו יתברך להטיב או להרע ולהוסיף או לגרע ולחסר, אזי 'והבוטח בה' חסד

וכל חשיבות ישראל מתקיים עבור שהם 'עם לבדד ישכן ובגויים לא יתחשב' היינו שאין חשיבות אצלם להיות חשובים בגויים על ידי שילכו במלבושיהם וידברו כלשונם או יתחברו עמהם בכמה אופנים ח"ו, ועל ידי זה זוכים להתקשרות עם האבות והאמהות הק', וזכותם תגן עלינו בגאולתנו ופדות נפשינו בב"א.

לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלהיו עמו ותרועת מלך בו (במדבר כג, כא). הנה קריאת פרשת בלק הוא בשבת קודש שלפני הג' שבועות דאבילות שמי"ז תמוז עד ט' באב שיהפכו במהרה לששון ולשמחה ולמועדים טובים, ונודע בספרים הקדושים^ג שהם כנגד הג' שבועות שמראש השנה עד אחר הושענא רבא. ולפי זה ודאי שיכולים לפעול כבר עתה על ימים הנוראים והמועדים טובים הבאים לקראתנו בחודש תשרי הבעל"ט, שכבר עתה נשוב בתשובה ונתקן הכל,

ג. עיין באוהב ישראל פר' פנחס ד"ה למה קורין: 'שאלו הכ"א יום הם ימים טובים גדולים מאוד, אך בעונותינו הרבים עדיין אין אנו ראויים להם וטובייהו גניז בגווייהו, ואי"ה כשנוכה במהרה בימינו לעשות תשובה ומעש"ט לזכך החומר ולהעביר זוהם הזהב אז יתגלה רב טוב הצפון, כי אז נהיה ראויים לכל הברכות וישועות טובות מצד הדין, ואז יהיו הכ"א ימים ימים טובים גדולים ונוראים אשר אין להעריך, והם מקוריים שרשיים לכל הכ"א ימים טובים שאנו עושים בזמן הזה' וכו'. וע"ע בתורת אבות (פלוגים) עמ' קיז.

יסובבנו' (תהלים לב, י), וזוכים לראות בחסד ובטוב הנראה והנגלה.

וזהו 'כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל' כשאִינם בוטחים על חילם אלא סומכים רק השי"ת לבדו, אזי אף שיעקב הוא מדריגה הקטנה וישראל הם המדריגה הגבוהה, והם ב' מדריגות שונות לגמרי^ד, אמנם 'כעת' עתה 'יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל' דיעקב וישראל יהיו במדריגה אחת לראות בטוב ה' ובישועתו, ואפילו אם הם במדריגת 'יעקב' זוכים לראות 'מה פעל אל' שזהו בחי' חסד כמו שכתוב (תהלים נב, ג) 'חסד אל כל היום'^ה.

מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל (במדבר כד, ה). ואמרו חז"ל^ו (סנהדרין קה:): דכל הברכות שבירך בלעם הרשע לישראל נתהפכו וחזרו לקללה,

חוץ מ'מה טובו אוהליך יעקב' וגו' שנשאר לברכה לדורות עולם. ויש לרמז בזה בדרך אפשר בהקדם מה דמצינו בגמרא (ברכות סג:): על הפסוק (ירמיה ג, לו) "חרב אל הבדים ונואלו", חרב על תלמידי חכמים שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה, ולא עוד אלא שמטפשים כתיב הכא 'ונואלו', וכתיב התם (במדבר יב, יא) 'אשר נואלנו'. ונראה מדבריהם שאין התורה פועלת על האדם אם לומד ועוסק בה לבדו, ורק אם קונה אותה עם חברותא התורה פועלת בו ומקבל חיות ממנה.

וזהו שאמרו (תענית כג.) 'היינו דאמרי אינשי או חברותא או מיתותא', דהתורה היא תורת חיים וכמו שאומרים (תפילת ערבית) 'כי הם חיינו ואורך ימינו', ואם אינו עוסק בה בחברותא אינו מועיל לחיי נפשו והוא היפך החיים ח"ו. ועל דרך זה אמרו (סוטה מט.) 'שני תלמידי

ד. עיין בזה"ק ח"ב קעה: 'דתאנא יעקב תתאה, ישראל עילאה, יעקב לאו שלמותא, ישראל שלמותא דכולא'. וראה גם באלשיך בראשית מט, ה-ז: 'כנודע כי תואר יעקב הוא על היותם בלתי שלמים, ותואר ישראל על השלמים'.

ה. עיין בזה"ק ח"ג ל: 'אל' בכל אתר חסד הוא וכו', וקיימא בקיומיה בכל יומא, דכתיב 'חסד אל כל היום'.

ו. 'אמר רבי יוחנן מברכתו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו, ביקש לומר שלא יהו להם בתי כנסיות ובתי מדרשות 'מה טובו אוהליך יעקב', לא תשרה שכינה עליהם, ו'משכנותיך ישראל' וכו'. אמר רבי אבא בר כהנא כולם חזרו לקללה חוץ מבתי כנסיות ומבתי מדרשות שנאמר 'ויהפוך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלהיך' קללה ולא קללות'. וברש"י: 'וכולם' כל הברכות של בלעם חזרו לקללה, כמו שהיה כוונתו מתחילה'. 'חוץ מבתי כנסיות ובתי מדרשות' שלא יפסקו מישראל לעולם. 'הקללה לברכה' אחת מן הקללות הפך לברכה, שלא חזרה לעולם, ולא כל הקללות לברכות שחזרו.

לנחלים דכתיב (במדבר כד, ו) 'כנחלים נטיו כגנות עלי נהר כאהלים נטע' וגו', לומר לך מה נחלים מעלין את האדם מטומאה לטהרה, אף אהלים מעלין את האדם מכף חובה לכף זכות, ו'אהלים' הם ה'בתי מדרשות' כמו שפירש רש"י שם (ד"ה אף).

ועל פי זה יש לרמוז בצחות ד'מה טובו אוהליך יעקב' מוסב על עסק התורה דבתי מדרשות שנקראו 'אהלים' והם עוסקים בתורה ברבים כיעקב אביהם, וזה טוב להם כי 'תורה מגנא ומצלא בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה' (סוטה כא.). ו'משכנותיך ישראל' שעוסקים בתורה במשכן ודירה שלהם, ד'ישראל' מרמוז לתורה כמו שרמזו דר"ת י"ש ש"שים ר'בוא א'ותיות ל'תורה הוא 'ישראל', וזהו 'משכנותיך' דעל ידי זה השראת השכינה ביניהן כנ"ל. וגם מסייע להם לזכות לדור ישרים, וזהו 'ישראל' ר"ת 'ישר אל', וזה נשאר לברכה לדורות לעסוק בתורה הן בבתי מדרשות והן במשכן ודירה של ישראל, והבן.

חכמים הדרין בעיר אחת ואין נוחין זה לזה בהלכה אחד מת ואחד גולה' ח"ו. אך לאידך גיסא אמרו חז"ל (תענית יא.) ד'אבני ביתו של אדם וקורות ביתו מעידים עליו'. דאם בביתו נשמעים רק דברים בטלים ולפעמים מחלוקות וליצנות ח"ו, אזי קורות ביתו יעידו עליו רק על זה רח"ל, ועל כן מוכרח האדם ללמוד גם בביתו בקול ערב שבזה ישמעו קורות ביתו את קול התורה ולא רק דיבורים בטלים וכיוצ"ב ח"ו. וכן אמרו (סנהדרין צב.) ד'כל בית שאין דברי תורה נשמעים בו בלילה אש אוכלתו', וכלשון הזה אמרו (סוטה יז.) 'איש ואשה זכו שכינה ביניהן, לא זכו אש אוכלתן', דאם נשמעים דברי תורה בבית זה אזי שכינה ביניהן, ואם לאו אש אוכלתן ואת ביתם. עכ"פ משמע מדבריהם דחובה ללמוד ולעסוק בתורה גם כשהוא לבדו בביתו, ומזה נראה שירא שמים יוצא ידי שניהם. והנה אמרו חז"ל במדרש (בר"ר סג, י) "ויעקב איש תם יושב אהלים" (בראשית כה, כז) שני אהלים, בית מדרשו של שם ובית מדרשו של עבר, ונראה דעסק התורה ברבים יקרא 'אהלים' וכמו שגם אמרו חז"ל (ברכות טז.) 'נסמכו אהלים

ז. עיין במגלה עמוקות פר' ואתחנן אופן קפו. וראה בתולדות יעקב יוסף בהקדמה: 'כל אחד מישראל יש לו דביקות באות אחת מהתורה, כמ"ש חז"ל ראשי תיבות 'ישראל', י"ש ש"שים ר'בוא א'ותיות ל'תורה, ומשם שורש נשמתו'.

יזל מים מדליו וזרעו במים רבים וירום
מאנג מלכו ותנשא מלכותו (במדבר
 כד, ז). יש לרמז בזה בדרך אפשר על פי
 מה שאמרו חז"ל (יומא פו.)^{II} ד'המזכה את
 הרבים' ללמד אותם תורה 'אין חטא בא
 על ידו'. וזהו 'יזל מים מדליו' ד'מים' הוא
 התורה הקדושה^{III}, וכשהוא דולה ומשקה
 כדי ש'יזל' ממנו מימי התורה לאחרים,
 אזי 'וירום מאנג מלכו' ד'אין חטא בא על
 ידו' וניצל מהיצר הרע המשחית, ומכניע
 את 'אנג' שהוא עמלק היצר הרע
 המשמין עלינו, ובוזה 'ותנשא מלכותו'
 שתתרום ותתנשא מלכות שמים
 בעולם.

הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב.
מי מנה עפר יעקב וגו' (במדבר כג, ט-י).
 המשך הדברים יש לרמז על פי מה
 שאמרו חז"ל (חולין פט.) על הפסוק (דברים
 ז, ז) **"כי אתם המעט' שאתם ממעטים**

עצמיכם לפני' בענוה עיין שם^{IV}. ולכך
 אחר שדיבר על מדריגתם הגבוהה
 במעלה, גמר אומר 'ובגוים לא יתחשב'
 היינו בכל הגוים לא נמצא כמוהם שאף
 שהם גדולים כ"כ במעלות במדריגות
 אינם מתגאים בכל דבר גדול וקטן ואינם
 מחשיבים עצמם בגסות רוח כשאר
 אומות העולם, אלא יש להם המדריגה
 הגדולה שהם 'עפר' בעיניהם, וממילא אי
 אפשר שישלוט בהם עין הרע לקללם
 ח"ו, כי על 'עפר' אין קללה יכולה לחול,
 דעל דבר שהוא כאין לא חל רע ח"ו.
 גם יש לפרש 'ומספר את רובע ישראל'
 רביעותיהן' וכו'. ולכאורה מהו שבח
 זה. וי"ל דהנה הצדיקים נושאים אשה
 כדי לזכות לזרע בירך ה', לא כן בני אדם
 אחרים שרוצים לישא אשה וממילא יש
 להם בנים. וזהו 'ומספר את רובע' שהכל
 במספר וחשבון על העתיד, לזכות לזרע
 בירך ה'.

ח. 'כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, מאי טעמא כדי שלא יהא הוא בגיהנם ותלמידיו
 בגן עדן שנאמר (תהלים טו, י) **'כי לא תעזוב נפשי לשאול לא תתן חסידך לראות שחת'**. וברש"י:
"אין חטא בא על ידו' הקב"ה מדחה מפניו את העבירה, שלא תבוא לידו'. **"כי לא תעזוב נפשי'**
למדנו שהקב"ה מונע את החטא מלהכשילו. ועיין אבות פ"ה מ"ח.
 ט. ראה בגמרא ב"ק יז. 'ואין מים אלא תורה, שנאמר (ישעיה נה, א) **'הוי כל צמא לכו למים'**.
 י. ראה בזה"ק ח"ג קס. **"עמלק יושב בארץ הנגב'** (במדבר יג, כט), הא יצרא בישא קטגורא מקטרגא
 דבר נש דישתכח תדיר בגופא'.
 יא. **"לא מרובכם מכל העמים חשק ה' בכם' וגו'.** אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל חושקני
 בכם שאפילו בשעה שאני משפיע לכם גדולה אתם ממעטין עצמכם לפני' וכו'. וברש"י: **"לא**
מרובכם' לפי שאין אתם מרבין עצמכם אלא ממעטין לפיכך חשק בכם' כי אתם המעט' ממעיטין
עצמכם בענוה'.

שיעור בגמ' ברכות (מ.) - ג' שבט תשס"ב

לעתיד לבא, ומפרשים תלמידי הבעש"ט הק' שלא רק לעתיד לבוא יתגלה האור אלא הכוונה שגנוזו לצדיקים שעתידים לבוא לעולם, ועל פי זה אמרו שהלומד תורה לשמה זוכה לאור הגנוז, ולכן לא אמרו רז"ל שהשי"ת נטלו מן העולם אלא שגנוזו עד שיבוא מי שיזכה לגלותו ע"י שילמד תורה לשמה, וכן מצינו שהצדיקים היו יכולים לראות מסוף העולם ועד סופו, וזהו האור הגנוז.

וכיוון דאיתא במדרש שהמשמר שבת כהלכתו נחשב לו כאילו קיים כל התורה כולה, וכבר היה מעשה אצל הרה"ק מלובלין זי"ע, שפעם אחת איחר לבוא לאיזה ברית והפסיד את הסנדקאות, ונהנה מאוד, כי אמר שאחר שמעלה עליו הכתוב כאילו עשה אזי נחשב לו כאילו עשה בכל פרטיה ודקדוקיה, וכן הוא אצל השומר שבת נחשב לו בשמים כאילו קיים כל התורה כולה בכל דקדוקיה, דהיינו שלמד וקיים את התורה לשמה, על כן יכול כל אחד מישראל לזכות בשבת לאור הגנוז, כי הרה"ק הלומד תורה לשמה זוכה לאור הגנוז, והמשמר את השבת נחשב לו כאילו קיים כל התורה כולה.

בגמרא אמר קרא 'ברוך ה' יום יום', וכי ביום מברכין אותו ובליילה אין מברכין אותו וכו'. מצאתי כתוב שאין הגמרא מקשה כן על הפסוק 'זכור את יום השבת לקדשו', וכי רק את יום השבת צריך לקדש וליל שבת אין צריך לקדש, אלא כי בשבת אין לילה, וליל שבת נשתנה מכל הלילות, אשר לילה כיום יאיר מאור קדושת השבת.

אצל זקה"ק זי"ע לא העלו את אור העלעקטור"י בליל שבת בחדרו, כי אמר שהאור העלעקטור"י מסתיר לו את אור השבת, כי קדושת שבת מאיר את הלילה, וכן כתוב בפרשת השבוע 'ולכל בני ישראל היה אור במושבתם' (שמות י, כג), בתוך תיבת 'במושבתם' יש אותיות 'שבת', כי האור גנוז מתגלה ביום השבת.

וביאור העניין ע"פ דברי המדרש המובא כמה פעמים באוה"ח הק' כי אחכו"ל שכל המקיים את השבת כאילו קיים כל התורה כולה, והנה אמרו רז"ל כי האורה שנברא בה העולם אדם הראשון עמד והביט בה מסוף העולם ועד סופו, כיוון שראהו שאינו כדאי להשתמש בו רשעים עמד וגנוז לצדיקים

והם אינם יודעים דבר זה מהו, וצריך לשבת עד שנהיים עייפים וגם אחרי כן עוד ימשיך לשבת.

היה יהודי אחד מסיגעט ושמו הרה"ח ר' ישעיה שטרן ע"ה, שהיה מגיע הרבה לזקה"ק זי"ע והוא היה בא אליי כאן בארץ ישראל שהתגורר אחר המלחמה בצפת, ואחר שיצאתי מעריכת השולחן בשעה שתיים או שלוש עוד היה ממשיך לשבת והיה מחלק הערינג לקהל, והיה אומר 'וואס שפעטער זיצט זיך בעסער'.

שבת הוא לא רק ללבוש מלבושים נאים במלבושי כבוד, אלא צריך להיכנס לתוך השבת, כמו שאמר משה רבינו 'ראו כי ה' נתן לכם את השבת' (שמות מז, כט), שצריך לראות את השבת בעיניים, וכבר אמרתי שהדבר דומה למי שנושא אישה, אשר בכל ליל החתונה הוא מחפש לכבד כל המוזמנים במאכלים משובחים וכדומה כל אחד לפי כבודו, והוא גם אוכל עמהם, אבל לא זהו דאגתו, אלא כל מוחו נתון לכבד את הקהל המגיע להשתתף בשמחתו, וכן הוא אצל שבת שאדם צריך להרגיש מהו שבת קודש, ואפילו כשהוא אוכל העיקר הוא שבת, וכמו שאומרים 'לכה דודי לקראת כלה פני שבת נקבלה', כמו ש'לכה דודי לקראת כלה' כך 'פני שבת

איתא בליקוטי תורה (צו) כי בקושי התירו לדבר דברי תורה בשבת, ומבאר שם כי בשבת זוכים לאור שממנו מקור התורה, והנה מפרשים על מה שאומרים 'מעין עולם השבת יום שבת מנוחה' (בזמר מה ידידות), כי המעין של העולם הבא הוא יום שבת מנוחה, שהעולם הבא שואב מיום שבת נמצא ששבת גדולה הימנו, ובתניא איתא כי האדם הזוכה לעמקות התורה אזי לא רק שהוא נתקשר עם כביכול אלא הוא מתאחד עם כביכול בעצמו, ומי שהגיע לבחינה זו זוכה יותר ממה שזוכים צדיקים בעולם הבא, כי שם יושבים ונהנים מזיו השכינה אבל מי שמעמיק את מוחו בתורה הוא מתאחד ממש בכביכול, ונמצא שהשבת גדולה לא רק מעולם הבא אלא אפילו מלימוד התורה, כי ע"י יום השבת עצמו משיגים את האור הגנוז ואין צריך כלים לזה.

ורמוז זאת בפסוק 'ולכל בני ישראל היה אור במושבותם', וענין במושבותם רומז על ישיבת בני ישראל יחד בליל שבת, כמו שאני אומר תמיד שאין לנו עוד מה למכור בדקדוקי מצוות, שהרי גם תלמידי החזון איש ובנובהרדוק ובבריסק מדקדקים במצוות, מה שלא היה פעם רק אצל החסידים, אבל להיות ער בליל שבת זה יש רק אצל החסידים

נקבלה', וזהו אינו מדריגות אלא התחלת הדרך באידישקייט.

וזהו 'ולכל בני ישראל היה אור במושבותם', במושבותם היינו כשיושבים יחד יש אותיות שבת בתוכם, כי אז זוכים להרגיש את קדושת השבת, ואז יכולים לזכות לאור הגנוז.

אני חסיד קטן של מדינת אמעריקע, אבל כשאני שומע שכאן (רבינו היה אז בארה"ב) 'יושבים אנשים יחד כליל שבת, והאנשים אומרים לי שהם מרגישים קצת קדושת שבת, הרי זה נחמא פורתא, והשי"ת יעזור הלאה.

על שני דברים איני מוותר לאנ"ש המסתובבים אצלי, הדבר הראשון על קביעות עיתים לתורה, אשר יש שיש להם כל מיני תירוצים ואומרים לי שמשתדלים בזה, אך אני אומר להם שאין על זה שום תירוץ, והאם גם בעניין אכילה הוא 'משתדל' לאכול, ואיני מניח לשום אדם הנכנס אצלי שאיני בטוח שהוא קובע עיתים לתורה לפחות פעמיים ביום, כדאיתא בשלה"ק (מסכת שבועות - פרק נר מצוה) כי מלשון רז"ל שאמרו 'קבעת עיתים לתורה' בלשון רבים, משמע שצריך לקבוע לפחות שני עיתים ביום לתורה, והדבר השני הוא לשבת בין אנשים כליל שבת קודש, ולשבת

שעה שעתיים ואפילו פחות אבל מוכרחים לשבת עם בני ישראל יחד, והשי"ת יעזור שיהיה לי סייעתא דשמיא בזה.

הבעש"ט זי"ע לא הוריד תורה חדשה, אלא כמו שפורים נתגלה ע"י מרדכי וע"י החשמונאים נתגלה חנוכה והכל מסיני כידוע, כך דרך הבעש"ט זי"ע אמר כבר משה רבינו, אולם כל דבר בתורה מתגלה בעת שרוצה השי"ת שיתגלה חלק זה בתורה.

שם, אם שמוע בישן תשמע בחדש. שמעתי דיבור על זה, ואח"כ שמעתי מתאמרא גם בשם האמרי חיים מוויזניץ זי"ע, כי אם אדם אינו יודע פשט בדברים ימשיך בלימודו ומתוך כך יבין את הפשט, וזהו 'אם שמוע בישן תשמע בחדש', אם אתה רוצה לשמוע בישן אזי תשמע בחדש ומתוך כך תבין גם את הישן.

ברש"י, כל יום ויום [תן לו מעין ברכותיו]. בשבת מעין שבת ביום טוב מעין יו"ט. איתא בבאר מים חיים שגם פסוקי דזמרה שאומרים כל

יום יש כוונה אחרת באמירתן ביום השבת.

במשנה, ועל כולם אם אמר שהכל נהיה בדברו יצא. זקה"ק זי"ע היה מצווה כמה דברים שצריך כל אחד לדעת בעל פה, אחד מהם הוא לשון הרמ"א הראשון בשו"ע 'שויתי ה' לנגדי תמיד הוא כלל גדול במעלות הצדיקים' וכו' 'כ"ש כשישים על ליבו' וכו', וגם את דברי רש"י על הפסוק 'תמים תהיה עם ה' אלקיך' (דברים יח, יג), 'התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו', ועל עניין קבלת הכל בתמימות פירשו צדיקים 'ועל כולם אם אמר שהכל נהיה בדברו', שעל כל מה שיבוא על האדם אם אומר 'שהכל נהיה בדברו', אזי יצא מכל הצרות.

היה איזה ברחן שאמר פעם 'ברוך אלקים אשר לא הייסער תפילתי', כי אם היה התפילה יותר בחמימות כבר לא היו יכולים לסבלו, אבל באמת איתא בתניא שיש להתפלל בכל הכוחות ואין לחשוש שיכלו כוחותיו באמצע, כי לא מת מעולם אדם מחמת שהתפלל בכל הכוחות, אלא אדרבה כיוון שנהנים

בשמים לשמוע את קול תפילתו מוסיפים לו עוד חיות, ומחזקים את כוחו.

וכמו שאני אומר תמיד בעניין הקימה בבוקר, כי יש כאן בב"פ מוהל חשוב ומומחה שנוסע כמה פעמים בשנה לרוסלאנד למול את בני ישראל, ואינו מל תינוקות בן שמונת ימים אלא אנשים באים בימים, וסיפר לי שהגיע פעם אליו אדם אחד כבן חמישים או שישים שנה שסובל מצוקער ולא רצה למולו משום סכנה, ואמר אותו אדם וכי מה כבר יכול להיות אם ימול שימות, אבל הרי אם לא ימול יחיה כגוי, ומוטב לו למות כיהודי מאשר לחיות כגוי.

וזאת אני מספר כשבאים אלי אברכים ובחורים שרוצים חיזוק בעניין הקימה בבוקר, שקשה להם הקימה בבוקר כי ליבם כואב וראשם כואב וכדומה, וכמובן שאם היה יודע שהולך להרוויח חמשה ועשרים אלף דאלער לא היה כואב לו לא הלב ולא הראש אבל מכל מקום עתה נדמה לו שאינו יכול לקום, ואני אומר להם וכי מה יהיה אם יקום לכל היותר ימות, אבל אם נשארים לישן בבוקר ישנים כגוי, ואפילו לאותו אדם שלא מל עצמו עד בן חמישים או שישים שנה היה לו השגה זו שמוטב לו למות כיהודי מלחיות כגוי, אם כן מוטב למות כיהודי מלישאר לישן כגוי, ואני מסיים שאמנם עד עתה לא מת מעולם

אחד מתוך שהשכים בבוקר, אלא
אדרבה שבענו בבוקר חסדך.

כשאומרים 'לעולם יהא אדם ירא
שמים' צריך לכוון פירוש
המילות, 'לעולם' יהא אדם ירא שמים,
לא רק כשאומר אהבה רבה או שמע
ישראל או כשמקדש בליל שבת, אלא
לעולם יהא אדם ירא שמים, ירא שמים
נקרא רק אם תמיד הוא ירא שמים.

הרה"ק מסאטמאר זי"ע היה מספר
סיפור באריכות על הרה"ק ר'

אשר מראפשיין זי"ע שהגיע לעיר
אוהעל, והיימב לב נכנס לזקינו הישמח
משה לשמוע מה הוא אומר עליו, ואמר
הישמח משה כי הוא באמת ירא שמים,
ואמר הרה"ק מסאטמאר שאם יאמרו
היום על רבי שהוא ירא שמים פשוט
ולא יאמרו עליו שהוא צדיק הדור צריך
להיות עז פנים, אבל עליו היה די לומר
שהוא ירא שמים, ובאמת בזה מתחילים
את התפילה 'לעולם יהא אדם ירא
שמים'.

